

Załącznik
do Uchwały Nr IX/102/2019
Rady Gminy Damnica
z dnia 27 czerwca 2019r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY
DAMNICA
NA LATA 2019 – 2028**

DAMNICA 2019

Spis treści

1. Wstęp.....	1
2. Procedura tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Damnica.....	3
2.1 Podstawy prawne.....	3
2.2 Wykorzystane materiały i dokumentacja.....	5
2.3 Metodyka sporządzenia dokumentu.....	5
3. Charakterystyka Gminy Damnica.....	6
3.1 Położenie i podział administracyjny.....	6
3.2 Demografia.....	7
3.3 Przedsiębiorczość.....	8
3.4 Rynek pracy.....	9
3.5 Opieka zdrowotna i profilaktyka.....	10
3.6 Edukacja i kultura.....	11
3.7 Bezpieczeństwo publiczne.....	12
3.8 Gospodarka mieszkaniowa.....	12
3.9 Organizacje pozarządowe.....	13
4. System pomocy społecznej w Gminie Damnica.....	13
5. Określenie podstawowych problemów społecznych.....	23
6. Adresaci strategii – docelowe grupy wymagające wsparcia.....	25
7. Kierunki rozwoju Gminy Damnica.....	25
7.1 Analiza SWOT.....	25
7.2 Wizja i misja.....	27
7.3 Cele strategiczne, operacyjne i szczegółowe.....	28
7.4 Kierunki działań.....	30
8. Źródło i finansowanie Strategii.....	34
9. Monitoring i ewaluacja.....	34
10. Podsumowanie.....	34
Spis rysunków.....	35
Spis tabel.....	35
Źródła.....	35

1. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Damnica na lata 2019 – 2028 jest dokumentem określającym zasady realizacji lokalnej polityki społecznej, instrumentem tworzenia spójności społecznej, wyznacza cele i sposoby ich osiągnięcia poprzez współpracę podmiotów zajmujących się pomocą społeczną w Gminie Damnica i instytucji działających w obszarze polityki społecznej przy zachowaniu zasady fundamentalnej zasady związanej z istotą samorządu terytorialnego – zasadą subsydiarności. Według tej zasady każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa. Instytucja pomocy społecznej przeszła ewolucję od realizacji funkcji ratowniczej do prewencyjnej i usługowej. Opiekunczą rolę państwa maleje na rzecz pomocy samorządowej i organizacji pozarządowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Damnica wpisuje się w cele określone w Strategii Rozwoju Gminy Damnica, głównie w cel strategiczny „Budowanie kapitału społecznego i zwiększenie aktywności mieszkańców Gminy Damnica”. Niniejsza Strategia stanowić będzie uzupełnienie Strategii Rozwoju Gminy Damnica o problemy i kwestie społeczne ograniczające lub uniemożliwiające utrzymanie wysokiej jakości życia mieszkańców Gminy Damnica. Dokument odnosi się do problematyki przeciwdziałania marginalizacji i wykluczenia społecznego, wskazuje jednocześnie nowe podejście do problemów społecznych oparte na działaniach profilaktycznych, które zapobiegają występowaniu niekorzystnych zjawisk społecznych i w większym stopniu niż działania interwencyjne sprzyjają poprawie jakości życia mieszkańców.

Realizacja Strategii obejmuje okres dziesięciu lat, co jest uzasadnione ze względu na zachodzące zmiany społeczne oraz sytuację demograficzną.

2. Procedura tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Damnica

2.1 Podstawy prawne

Podstawą prawną sporządzenia strategii jest art. 17 ust.1 ustawy o pomocy społecznej, który zobowiązuje gminy do opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnie ryzyka.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Damnica na lata 2019-2028 koresponduje z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej przygotowanymi na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym.

Najważniejsze z nich:

- Strategia Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie;
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020, który wskazuje konkretne zadania dla samorządów, przyjęty w formie rozporządzenia. To podstawowy dokument polityki

zdrowia publicznego – wyznacza cele strategiczne i operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz poprawy zdrowia i związanej z nim jakości życia społeczeństwa. Celem operacyjnym nr 2 NPZ jest „profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi” i mieszczą się w nim dwa programy: Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii i Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
- Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020;
- Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020;
- Wieloletni rządowy program w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 - Nowy Wymiar Integracji

Dokumenty strategiczne przygotowane na poziomie regionalnym

- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2020 r.;
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020;
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020;
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2013 – 2020.

Dokumenty strategiczne przygotowane na poziomie lokalnym

- Strategia Rozwoju Gminy Damnica na lata 2016-2022;
- Wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu w Gminie Damnica” na lata 2019-2023 ;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Damnica na lata 2016 – 2020;
- Gminny Program Wspierania Rodzin w Gminie Damnica na lata 2019 – 2021.

Akty prawne, które mają wpływ na konstrukcję dokumentu:

- 1/ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U z 2018 r. poz. 1508 ze zm.),
- 2/ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506),
- 3/ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2015 r. poz. 1390),
- 4/ ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220 ze zm.),
- 5/ ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2019 r. poz.670 ze zm.),
- 6/ ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134 ze zm.),

- 7/ ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.),
- 8/ ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r. poz. 1832 ze zm.),
- 9/ ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz.1510 ze zm.),
- 10/ ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457 ze zm.),
- 11/ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2018 r. poz. 2137 ze zm.),
- 12/ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U z 2019 r. poz. 852),
- 13/ ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz.473),
- 14/ ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180 ze zm.),
- 15/ ustawa z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych (Dz. U. z 2015 r. poz.1705),
- 16/ ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688),
- 17/ ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878 ze zm.),
- 18/ uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023.

2.2 Wykorzystane materiały i dokumentacja

Przy sporządzaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Damnica wykorzystano materiały własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Damnicy, Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017 i 2018 r., dane ze sprawozdań Powiatowego Urzędu Pracy, dane Głównego Urzędu Statystycznego oraz „Diagnozę problemów społecznych na terenie Gminy Damnica” sporządzoną w 2018 r. przez Oficynę Profilaktyczną z Krakowa na zlecenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Damnicy. Diagnoza dotyczyła wybranych problemów – alkoholowego, narkotykowego, nikotynowego, przemocy domowej i rówieśniczej, cyberprzemocy i hazardu, w badaniu wzięły udział osoby dorosłe zamieszkałe w Gminie Damnica oraz dzieci i młodzież. Wykorzystano również informacje uzyskane od sołtysów wsi z terenu Gminy Damnica oraz radnych Gminnej Rady Seniorów w Damnicy.

2.3 Metodyka sporządzenia dokumentu

Zgodnie z art.16 b ustawy o pomocy społecznej strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna składać się z :

- 1/ diagnozy sytuacji społecznej w gminie;
- 2/ prognozy zmian w zakresie objętym strategią;
- 3/ określenia :
 - celów strategicznych projektowanych zmian,
 - kierunków niezbędnych działań,
 - sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - wskaźników realizacji działań.

3. Charakterystyka Gminy Damnica

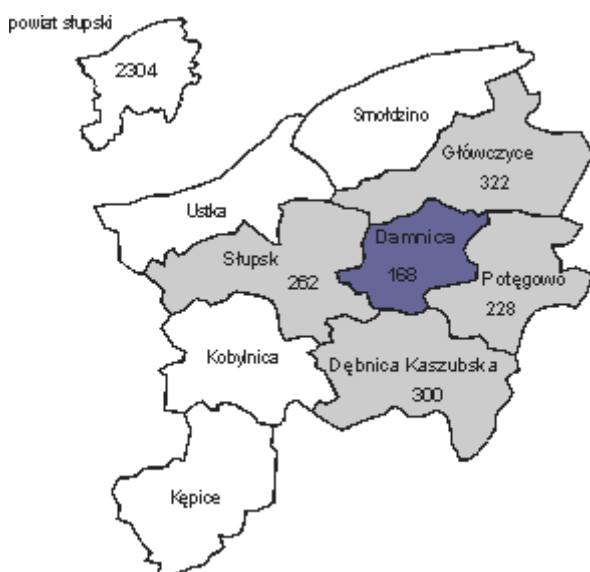
3.1 Położenie i podział administracyjny Gminy

Gmina Damnica położona jest w północno – zachodniej części województwa pomorskiego, w ziemskim powiecie słupskim i jest jedną ze 123 gmin województwa. Pod względem powierzchni i liczby mieszkańców Gmina Damnica zajmuje 9 miejsce wśród gmin Powiatu Słupskiego.

Cała Gmina podzielona jest na 18 sołectw:

Bięcino, Bobrowniki, Budy, Damnica, Damno, Dąbrówka, Domaradz, Karzniczka, Łebień, Łojewo, Mianowice, Saborze, Stara Dąbrowa, Strzyżyno, Świecichowo, Świtawy, Wielogłowy, Zagórzycza.

Rys. 1 Powierzchnia gminy na tle powiatu i gmin sąsiednich w km²

Źródło: GUS

Powierzchnia gminy wynosi 16.781 ha, w tym:

- użytki rolne 10.848 ha / 64,6% powierzchni/
- lasy 4.888 ha /29,1% całkowitej powierzchni gminy/.

Gmina położona jest w granicach zlewni rzek przymorskich Łupawy i Słupi, stanowi fragment mezoregionu Wysoczyzny Damnickiej, charakteryzującej się występowaniem większych wzniesień i stromych zboczy głównych dolin rzecznych. W niewielkiej odległości od północnej granicy gminy położony jest Słowiński Park Narodowy (Światowy Rezerwat Biosfery), a na południu znajduje się otulina Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”.

Gmina graniczy:

- od zachodu z gminą wiejską Słupsk,
- od północy z gminą Głównicyce,
- od wschodu z gminą Potęgowo,
- od południa z gminą Dębica Kaszubska.

Od Morza Bałtyckiego dzieli gminę w prostej linii 18 km, od miasta Słupska zachodnia granica gminy oddalona jest o 3 km. Przez południową część gminy przebiega Droga Krajowa nr 6 łącząca Szczecin (przez Słupsk) z Gdańskiem, a przez środkową część Gminy

przebiega Linia Kolejowa nr 202 trasy Szczecin – Gdańsk. Teren gminy obsługuje przewoźnik POLREGIO na trasie Słupsk – Gdańsk ze stacjami kolejowymi w Damnicy i Strzyżynie. Mieszkańcy Gminy mogą korzystać z połączeń autobusowych obsługiwanych przez firmy Nord Express i PKS w Słupsku.

3.2 Demografia

Stolicą gminy jest miejscowość Damnica licząca 1159 mieszkańców tj. 19,5 % wszystkich mieszkańców gminy. Damnica jest ośrodkiem administracyjnym i gospodarczym, położona w środkowej części gminy ułatwia mieszkańcom kontakt z administracją samorządową i innymi instytucjami gminy oraz punktami usługowymi. Najmniej mieszkańców zamieszkuje w Jeziorce – 13 osób i Głodowie – 10 osób.

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Damnica w latach 2015 – 2018

Liczba ludności (stan na 31 XII)	2015	2016	2017	2018
Liczba ludności ogółem,	6258	6222	6171	5954
w tym kobiet	3082	3069	3028	2952
mężczyzn	3176	3153	3143	3002

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Liczba ludności w Gminie Damnica od kilku lat maleje. Jest to spowodowane ogólną tendencją wyjazdu młodych ludzi do miasta.

Tabela 2. Saldo migracji mieszkańców Gminy Damnica w latach 2015 – 2017

	2015	2016	2017
Zameldowania ogółem	57	62	52
wymeldowania ogółem	103	112	128
saldo migracji	-46	-50	-76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Przyrost naturalny na 1000 ludności wynosi (wg stanu na 31 XII 2017 r.) w Gminie Damnica 1,8, w Województwie Pomorskim 2,5.

Tabela 3. Biologiczne grupy wieku w Gminie Damnica (stan na 31 XII 2017 r.)

Wyszczególnienie	Ogółem wszystkich mieszkańców	w tym kobiet	w tym mężczyzn
Ludność w wieku 0-14 lat	17%	16,3%	17,7%
w wieku 15 - 64	71,4%	69,7%	73,1%
65 i więcej	11,6%	13,9%	9,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Z powyższych danych wynika, że największy procent mieszkańców Gminy Damnica

stanowią osoby w wieku produkcyjnym.

Tabela 4. Liczba dzieci urodzonych przez przeciętną kobietę w wieku 15 – 49 lat

	Gmina Damnica	Woj. Pomorskie	Kraj
Współczynnik dzietności stan na 31XII 2017 r.	1,37	1,62	1,45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Polskie społeczeństwo starzeje się i w Gminie Damnica jest to również zauważalne.

Tabela 5. Wiek mieszkańców (stan na 31 XII 2017 r.)

	Gmina Damnica	Woj. Pomorskie	Kraj
Średni wiek mieszkańców w latach	38,0	40,3	41,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w latach 2002-2017 liczba mieszkańców Gminy Damnica zmalała o 2,3%. Na dzień 31 XII 2017 r.:

średni wiek mieszkańców wynosi 38 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa pomorskiego. Mieszkańcy Gminy Damnica zawarli w 2017 r. 42 małżeństwa, co odpowiada 6,8 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości do województwa pomorskiego. W tym samym okresie odnotowano 2,1 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. W Gminie Damnica 32,3 % mieszkańców jest stanu wolnego, 53,6 % żyje w małżeństwie, 5,3 % mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,3% to wdowy/ wdowcy. Gmina ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 11 w 2017 r., 5 w 2016 r. i 4 w 2015 r..

Poniższa tabela przedstawia zestawienie najczęstszych przyczyn zgonów, wśród których dominują choroby układu krążenia.

Tabela 6. Najczęstsze przyczyny zgonów (stan na 31 XII 2017 r.)

	Gmina Damnica	Woj. Pomorskie	Kraj
Choroby układu krążenia	41,7 %	41,1%	45,7%
Choroby nowotworowe	32,1%	29,7%	26,7%
Choroby układu oddechowego	7,4%	8,3%	6,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

3.3 Przedsiębiorczość

W rejestrze REGON na dzień 31.12.2017 r. w Gminie Damnica zarejestrowane były 352 podmioty gospodarki narodowej, z czego 263 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych rejestru wśród podmiotów posiadających osobowość prawną najwięcej (17) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników najwięcej (329) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników.

Rodzaje działalności deklarowane przez podmioty:

8,2% - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo /29 podmiotów/;
 26,4% - przemysł i budownictwo /93 podmioty/;
 65,3% - pozostała działalność /230 podmiotów/.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Damnica najczęściej deklarowanymi rodzajami działalności to:

- handel hurtowy i detaliczny;
- naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (25,5%);
- budownictwo (20,9%).

W Gminie Damnica jest kilka większych zakładów pracy dających zatrudnienie miejscowym mieszkańcom i są to:

- Wosana SA w Damnicy – producent soków, napojów, wód źródlanych i mineralnych;
- Kospel SA w Damnicy – producent m.in. podgrzewaczy wody i elektrycznych kotłów centralnego ogrzewania;
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego Poltarex - tartak w Damnicy;
- Abatec Sp. z o.o. - zakład drzewny w Damnicy;
- Becco Meble w Damnicy – producent mebli;
- Kostrubiec Meble Biurowe w Saborzu;
- Farm Frites Poland Dwa – producent rolny;
- Ośrodek Hodowli Zarodowej Bobrowniki Sp. z o. o. w Bobrownikach;
- Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych – Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Karzniczce.

Wielu mieszkańców znalazło zatrudnienie w gminnych placówkach oświatowych, administracji samorządowej i Nadleśnictwie Damnica.

3.4 Rynek pracy

W ostatnich kilku latach stopa bezrobocia w Gminie Damnica, podobnie jak w całym kraju, znacznie zmalała.

Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Damnica w latach 2015 – 2018

Wyszczególnienie /stan na 31 XII	2015	2016	2017	2018
Gmina Damnica				
liczba bezrobotnych ogółem	392	265	144	122
w tym: kobiety	202	157	100	71
osoby niepełnosprawne	29	25	10	12
osoby powyżej 50 roku życia	114	77	33	42
osoby długotrwale bezrobotne	239	130	64	40
osoby bez kwalifikacji	141	98	44	42

Powiat Słupski				
liczba bezrobotnych ogółem	5019	3943	2700	2289
w tym : kobiety	2644	2199	1540	1343
osoby niepełnosprawne	353	285	204	174
osoby powyżej 50 roku życia	1413	1144	744	628
osoby długotrwale bezrobotne	2630	2014	1182	953
osoby bez kwalifikacji	1476	1138	769	650

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Słupsku

3.5 Opieka zdrowotna i profilaktyka

Mieszkańcy Gminy Damnica mogą korzystać z podstawowych świadczeń opieki zdrowotnej w kilku miejscowych placówkach. Aby uzyskać poradę lub korzystać z leczenia specjalisty muszą udać się do Słupska, Koszalina, Lęborka czy innego miasta.

Opis zakresu świadczeń medycznych dostępnych na terenie Gminy Damnica

Nazwa placówki	Działalność lecznicza
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Damnicy ul. Klonowa 5	Poradnia lekarza POZ Poradnia pielęgniarki Poradnia pediatryczna Gabinet zabiegowy Gabinet pielęgniarki środowiskowej Gabinet medycyny szkolnej Gabinet położnej środowiskowej Punkt szczepień
Filia w Bobrownikach 19a	Poradnia lekarza POZ Gabinet pielęgniarki środowiskowej Gabinet medycyny szkolnej Punkt szczepień
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kobylnicy Filia nr 2 w Starej Dąbrowie 4	Poradnia lekarza POZ Gabinet pielęgniarki Gabinet zabiegowy Poradnia pediatryczna
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDEX” w Damnicy ul. Górna 8	Gabinet stomatologiczny

Od stycznia 2019 r. w gminie nie ma apteki. Nie ma też placówki świadczącej usługi rehabilitacyjne.

Profilaktyką w zakresie uzależnień na terenie gminy Damnica zajmuje się **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Działania Komisji planowane są w rocznych Gminnych Programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zatwierdzanych przez Radę Gminy Damnica. Komisja realizuje w szczególności programy profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii skierowane do dzieci i młodzieży, kontroluje sprzedaż alkoholu na terenie

gminy, prowadzi postępowania w zakresie leczenia uzależnień. W 2018 r. wpłynęło 25 wniosków o objęcie osoby leczeniem odwykowym.

Zgodnie z obowiązkiem kontroli upoważnieni członkowie zespołu przeprowadzają kontrolę w placówkach prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na terenie Gminy Damnica. Celem kontroli jest sprawdzenie przestrzegania przez sprzedawców przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Sprawdzana jest także zgodność posiadanych zezwoleń z rodzajami dostępnego alkoholu w punkcie sprzedaży oraz aktualności tych zezwoleń.

3.6 Edukacja i kultura

W Gminie Damnica funkcjonują trzy placówki oświatowe, których organem prowadzącym jest lokalny samorząd.

1. Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Damnie

Obwód szkolny obejmuje miejscowości: Bobrowniki, Damno, Dąbrówka, Głodowo, Jeziorka, Łojewo, Skibin, Świtały i Wiatrowo.

Liczba uczniów na dzień 31 XII 2018 r. - 193. Szkoła zatrudnia psychologa, pedagoga i logopedę.

2. Szkoła Podstawowa im. Zjednoczonej Europy w Zagórzycy

Obwód szkolny obejmuje miejscowości: Domaradz, Karzniczka, Mianowice, Paprzyce, Sąborze, Wielogłowy, Zagórzycza, Zagórzyczki.

Liczba uczniów na dzień 31 XII 2018 r. - 153.

3. Zespół Szkół w Damnicy, w skład którego wchodzi Przedszkole „Leśny Ludek” , Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II oraz Gimnazjum / na wygaszeniu/.

Obwód szkolny obejmuje miejscowości: Bęcino, Budy, Damnica, Łebień, Mrówczyno, Stara Dąbrowa, Strzyżyno, Świecichowo.

Na dzień 31 XII 2018 r. do placówki uczęszczało łącznie 313 dzieci, w tym 75 wychowanków do Przedszkola, 205 uczniów do Szkoły Podstawowej i 33 do ostatniej klasy Gimnazjum. Szkoła zatrudnia pedagoga, psychologa i logopedę.

W Damnicy funkcjonuje również Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy dla dzieci niepełnosprawnych umysłowo prowadzony przez Powiat Słupski.

Samorządową instytucją kultury w Gminie Damnica, posiadającą osobowość prawną jest **Centrum Edukacji i Kultury w Damnicy** ul. Witosa (CEiK). Podstawowym zadaniem Centrum jest zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych mieszkańców Gminy, promocja wszelkiej działalności kulturalno-animacyjnej w partnerstwie z lokalnymi placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i stowarzyszeniami. CEiK jest organizatorem, bądź współorganizatorem szeregu imprez na terenie gminy, powiatu. W skład CEiK wchodzi także: sala widowiskowa w Damnicy (ul. Witosa 11) oraz świetlice wiejskie w Domaradzu, Łebieniu, Mianowicach i Świecichowie.

Centrum Edukacji i Kultury:

- realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury;
- tworzy i upowszechnia różne dziedziny kultury i sztuki profesjonalnej;
- udziela pomocy programowej organizacjom społecznym;
- animuje czynne uczestnictwo mieszkańców w różnorodnych formach działalności kulturalno-wychowawczej i rozrywkowej.

W Centrum odbywają się zajęcia prowadzone przez instruktorów oraz opiekunów

poszczególnych pracowni. W placówce działają sekcje umożliwiające rozwijanie zainteresowań i talentów, działa także zespół wokalny „Damniczanki” wraz z „Kapelą z Gminy Damnica”. Poza zajęciami prowadzonymi w ramach statutowej działalności, CEiK nawiązał i rozwija współpracę z Kołem Gospodyń Wiejskich, Miejskowym Kołem Wędkarskim oraz Stowarzyszeniem Sportowo Integracyjnym „Aktywni Damnica” oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej. CEiK używa organizacjom pomieszczenia i współorganizuje imprezy o charakterze profilaktyczno-kulturalno-sportowym.

W Gminie Damnica działa **Gminna Biblioteka Publiczna**, która oprócz działalności podstawowej tj. wypożyczania książek i propagowania czytelnictwa, realizuje również wiele ciekawych projektów nawiązujących do tradycji naszego regionu, zaspokaja potrzeby oświatowe i kulturalne społeczności Gminy poprzez organizowanie szkoleń i warsztatów.

3.7 Bezpieczeństwo publiczne

W Damnicy przy ul. Szkolnej 2 zlokalizowany jest **Posterunek Policji** wchodzący w skład Komisariatu Policji w Głównych i obejmujący swym działaniem teren całej gminy podzielony na dwie Dzielnice 31 i 32. W ramach zatrudnionej kadry dwóch funkcjonariuszy wchodzi w skład zespołu ds. kryminalnych i dwóch do zespołu ds. prewencji.

W Gminie nie funkcjonuje straż gminna.

Od maja 2017 r. w nowym budynku w Damnicy ma swoją siedzibę jedyna jednostka **Ochotniczej Straży Pożarnej**. 20 strażaków ma niezbędne przeszkolenie i bierze czynny udział w akcjach gaszenia pożarów, pomaga w wypadkach drogowych, podtopieniach budynków i innych sytuacjach niebezpiecznych dla mieszkańców. Jednostka dysponuje dwoma pojazdami ratowniczo – gaśniczymi.

W Gminie utworzono **Gminny System Powiadomiania** / za pomocą kanału SMS/. Mieszkańcy zalogowani do systemu mogą otrzymywać bieżące informacje na temat zagrożeń pogodowych, planowanych przerwach w dostawie wody czy prądu, komunikaty urzędowe, terminy planowanych wydarzeń kulturalnych i inne.

3.8 Gospodarka mieszkaniowa

Na dzień 31 grudnia 2017 r. liczba nieruchomości w Gminie Damnica wynosiła 1727.

Tabela 8. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców / stan na 31 XII 2017 r./

Wyszczególnienie	Gmina Damnica	Województwo Pomorskie	Kraj
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	277,60	366,50	371,30
Przeciętna pow. użytkowa mieszkania	77,6 m²	72,0 m ²	73,8 m ²
Przeciętna pow. użytkowa mieszkania na osobę	21,5 m²	26,4 m ²	27,4 m ²
Przeciętna liczba osób na mieszkanie	3,6	2,73	2,69

Źródło; opracowania własne na podstawie danych z GUS

Z danych uzyskanych w Urzędzie Gminy Damnica wynika, że w zasobie gminy na koniec 2017 r. było 14 mieszkań socjalnych, 49 mieszkań komunalnych, liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne wynosiła 23. Do 99,4% mieszkań w Gminie doprowadzona jest bieżąca woda, 91,3% mieszkań posiada łazienkę, nie ma sieci gazowej.

3.9 Organizacje pozarządowe

W Gminie Damnica funkcjonują organizacje pozarządowe i kluby sportowe:

- Ochotnicza Straż Pożarna,
- Klub Sportowy Damnica,
- Stowarzyszenie Sportowo – Integracyjne Aktywni Damnica,
- Zespół Sportowy Polonez Bobrowniki,
- Klub Sportowy Dom- Star Domaradz,
- Zespół Sportowy Polonez Bobrowniki,
- Uczniowski Klub Sportowy w Zagórzycy,
- Uczniowski Klub Sportowy przy Zespole Szkół w Damnicy,
- Stowarzyszenie na Rzecz Propagowania Inicjatywy Kulturalnych, Społecznych oraz Promocji Gminy Damnica „Drewniany Kamień” w Damnicy,
- Koło Wędkarskie „Szczupak”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół w Damnicy,
- Stowarzyszenie „Promyk” w Damnicy,
- Stowarzyszenie Na Tak.

Kluby sportowe zrzeszają dzieci, młodzież i dorosłych, pomagają rozwijać talenty sportowe, poprawiać ogólną kondycję i spędzać wolny czas w grupie rówieśników. Organizacje działają również na rzecz osób niepełnosprawnych i otrzymując wsparcie finansowe Gminy i prowadzą działania integrujące środowisko osób zdrowych i niepełnosprawnych. Na terenie Gminy Damnica funkcjonują także **Koła Gospodyń Wiejskich** w Damnicy i Łebieniu. Panie zrzeszone w kołach bardzo aktywnie promują tradycyjne potrawy, wypieki, swoje wyroby przedstawiają na konkursach i festynach dodając imprezom pięknej oprawy.

4. System pomocy społecznej w Gminie Damnica

Podstawowe cele pomocy społecznej to zapewnienie godnych warunków życia dla osób znajdujących się w niedostatku oraz przeciwdziałanie i zapobieganie patologiom społecznym. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Jednostką realizującą ustawę o pomocy społecznej w zakresie zadań własnych gminy i zadań zleconych jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** z siedzibą w Damnicy. Ośrodek funkcjonuje od 1 czerwca 1990 r. Na początku zatrudnione były trzy osoby - kierownik i dwóch pracowników socjalnych. Obecnie Ośrodek zatrudnia 12 osób i oprócz udzielania świadczeń przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej zajmuje się również wypłatą:

- świadczeń rodzinnych,
- świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego,
- z tytułu wychowywania dziecka,

- pielęgnacyjnych,
- opiekuńczych,
- dodatków mieszkaniowych i energetycznych,
- stypendiów szkolnych.

Osoby kwalifikujące się do pomocy otrzymują również paczki żywnościowe w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa otrzymywane z Banku Żywności w Słupsku na podstawie podpisanej umowy.

Trzech pracowników socjalnych zajmuje się rozpoznawaniem potrzeb materialno – opiekuńczych i wnioskowaniem o pomoc dla mieszkańców Gminy Damnica.

Cały teren gminy podzielony jest na trzy rejony opiekuńcze:

I. Bięcino, Domaradz, Karzniczka, Łojewo, Mianowice, Mrówczy, Paprzyce, Sąborze, Zagórzycza, Zagórzyczki.

II. Budy, Damnica, Dąbrówka, Łebień, Stara Dąbrowa, Strzyżyno, Wiatrowo.

III. Bobrowniki, Damno, Głodowo, Jeziorka, Świecichowo, Świtały.

W 2018 r. łącznie ze świadczeń pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych, bez względu na ich rodzaj, formę i źródła finansowania skorzystały 193 rodziny liczące 437 osób (7,3 % wszystkich mieszkańców gminy). Spośród osób, które korzystały z pomocy 75% zostało objętych również rzeczową pomocą żywnościową w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020.

Ustawowe formy **pomocy materialnej** przyznawanej na podstawie ustawy o pomocy społecznej to :

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy /jednorazowy ,
- zasiłek celowy z tytułu zdarzenia losowego,
- zasiłek celowy na zakup żywności w ramach programu rządowego,
- zasiłek celowy z tytułu klęski żywiołowej.

Przyznawane świadczenia **niematerialne** to:

- usługi opiekuńcze,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ubezpieczenie zdrowotne,
- praca socjalna,
- schronienie, posiłek, niezbędne ubranie,
- sprawienie pogrzebu,
- skierowanie i odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc w 2018 roku były:

- długotrwała choroba,
- ubóstwo,
- niepełnosprawność,

- bezrobocie i bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych.

Powody ubiegania się o pomoc przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Powody przyznania pomocy w latach 2016 – 2018 w Gminie Damnica

Powód trudnej sytuacji życiowej	2016		2017		2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	216	542	156	366	134	273
Długotrwała lub ciężka choroba	163	379	139	281	138	266
Niepełnosprawność	134	288	110	225	116	229
Bezrobocie	154	421	93	239	55	132
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	5	4	6	2	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - ogółem, w tym: rodziny niepełne rodziny wielodzietne	72	303	56	218	49	191
	30	86	29	83	19	55
	36	211	24	141	20	123
Alkoholizm	40	63	31	43	33	45
Przemoc w rodzinie	5	18	2	9	3	16
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	1	2	1	3	4	16

**Ta sama rodzina może mieć kilka różnych powodów przyznania pomocy.*

Źródło: GOPS w Damnicy sprawozdania roczne MRPiPS -03 za 2016, 2017 i 2018 r.

Przedstawione dane wskazują, że dominującym powodem przyznania pomocy w latach

2016 - 2018 nadal była długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność i ubóstwo oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Bardzo wyraźnie zmalała liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu braku zatrudnienia. Było to spowodowane m.in. zawieraniem kontraktów socjalnych, w ramach których osoby bezrobotne kierowane były do Centrum Integracji Społecznej w Potęgowie w celu realizacji programu reintegracji społeczno – zawodowej lub były zobowiązane do aktywnego poszukiwania pracy.

Jednym z powodów pozostawania w niedostatku i korzystania z materialnej pomocy społecznej jest nadużywanie alkoholu. Dotyczy to samej osoby uzależnionej jak i jej najbliższej rodziny. Uzależnienie od alkoholu jest jednym z powodów wykluczenia społecznego.

Osoby wrażliwe / narażone na wykluczenie społeczne to:

- dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych,
- dzieci wychowujące się poza rodziną,
- osoby samotnie wychowujące dzieci,
- ofiary przemocy domowej,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby o niskich kwalifikacjach,
- chorzy psychicznie,
- osoby niepełnosprawne i przewlekle chorzy,
- osoby opuszczające zakład karny,
- samotne osoby w starszym wieku,
- bezdomni,
- uzależnieni / od alkoholu, narkotyków / i ich rodziny,
- imigranci.

Do przyczyn wykluczenia można również zaliczyć miejsce zamieszkania w miejscowości bez połączenia komunikacyjnego z większą miejscowością, z utrudnionym dostępem do opieki zdrowotnej, urzędów i innych instytucji.

Coraz więcej mieszkańców Gminy Damnica stanowią osoby w starszym wieku. Pobierane świadczenia emerytalno – rentowe, szczególnie byłych rolników, są niewysokie i sytuacja bytowa tej grupy osób jest trudna.

Tabela 10. Liczba rodzin emerytów/ rencistów korzystających z pomocy społecznej w latach 2016 – 2018 w Gminie Damnica

Wyszczególnienie	2016		2017		2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ogółem	32	62	28	43	33	52
w tym 1- osobowa	14	14	18	18	20	20
2 - osobowa	11	22	6	12	10	20
3 - osobowa	4	12	3	9	1	3
4-osobowa i więcej	3	14	1	4	2	9

Źródło: GOPS w Damnicy, sprawozdania roczne MRPiPS-03 za 2016, 2017 i 2018 r.

Rodziny nie zawsze są w stanie samodzielnie sprawować należytej opieki nad swoimi starszymi rodzicami czy rodzeństwem z powodu wyjazdu do pracy do innych miejscowości, często zagranicę. Następuje zmiana tradycyjnego modelu rodziny, odejście od modelu rodziny wielopokoleniowej. W takich sytuacjach, aby zabezpieczyć godne warunki egzystencji osób starszych, chorych czy niepełnosprawnych niezbędna jest pomoc w formie usług opiekuńczych.

Efektami usług opiekuńczych o odpowiedniej jakości jest:

- podtrzymanie lub poprawa sprawności fizycznej osoby starszej, jej dobra kondycja psychiczna oraz integracja ze społecznością w stopniu adekwatnym do indywidualnych możliwości i potrzeb,
- utrzymanie stabilnego stanu zdrowia,
- uniknięcie powikłań związanych z hospitalizacją, długotrwałą lub przewlekłą chorobą,
- kompensowanie ograniczonej zdolności do samodzielnego poruszania się przy pomocy osoby drugiej,
- poprawa samopoczucia,
- podtrzymanie lub zwiększenie samodzielności,
- podtrzymanie lub zwiększenie aktywności,
- zmniejszenie izolacji społecznej.

Tabela 11. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w Gminie Damnica w latach 2016 – 2018

	2016	2017	2018
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych ogółem,	10	8	8
w tym osób samotnych	4	8	7

Źródło: GOPS w Damnicy, sprawozdania roczne MRPiPS-03 za 2016, 2017 i 2018 r.

W przypadku konieczności zapewnienia usług całodobowych i braku osób, które taką opiekę mogłyby zapewnić, konieczne jest skierowanie mieszkańca do domu pomocy społecznej. Ze względu na stan zdrowia osoba kierowana jest do domu:

- dla osób w podeszłym wieku,
- dla osób somatycznie przewlekle chorych,
- dla osób przewlekle psychicznie chorych,
- dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,
- dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie,
- dla osób niepełnosprawnych fizycznie,
- dla osób uzależnionych od alkoholu.

W Gminie Damnica nie ma żadnej placówki zapewniającej całodobową opiekę i wsparcie dla osób starszych, chorych czy niepełnosprawnych; nie ma również takiej placówki dla niepełnosprawnych dzieci. Osoby wymagające tej formy pomocy kierowane są do placówek znajdujących się na terenie powiatu słupeckiego, w mieście Słupsku lub innym powiecie. Poniższa tabela przedstawia ilość osób przebywających w placówkach zapewniających stałą opiekę i pomoc oraz wydatki, jakie Gmina Damnica ponosi z tytułu odpłatności za pobyt.

Tabela 12. Liczba osób z Gminy Damnica przebywających w domu pomocy społecznej oraz wysokość ponoszonych wydatków z tytułu odpłatności w latach 2016 – 2018

wyszczególnienie	2016	2017	2018
Liczba osób przebywających w domu pomocy społecznej	5	6	5
Poniesione wydatki z tytułu odpłatności gminy za pobyt	94.522.-	112.494.-	149.036.-

Źródło: Materiały własne GOPS w Damnicy, sprawozdania roczne MRPiPS-03 za 2016, 2017 i 2018 r.

Bardzo znacznie zmalała liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia oraz wielodzietności. Budżety domowe rodzin dość poważnie zasilają świadczenia wychowawcze 500+ , świadczenia rodzinne, pielęgnacyjne i opiekuńcze.

Typy rodzin wychowujących dzieci objętych pomocą społeczną w latach 2016 - 2018 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 13. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w latach 2016 - 2018 w Gminie Damnica

Wyszczególnienie	2016		2017		2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny z dziećmi ogółem	129	567	94	404	67	305
o liczbie dzieci 1	41	130	37	112	20	59
2	45	180	27	114	16	62
3	27	141	17	85	21	110
4	9	61	6	39	4	24
5	3	20	3	21	2	15
6	2	16	3	24	2	17
7 i więcej	2	19	1	9	2	18
Rodziny niepełne ogółem	25	78	25	77	20	65

o liczbie dzieci 1	11	24	16	37	11	26
2	11	37	6	21	5	15
3	1	5	0	0	2	9
4 i więcej	2	12	3	19	2	15

Źródło: GOPS w Damnicy, sprawozdania roczne MRPiPS-03 za 2016, 2017 i 2018 r.

Powyższe dane wskazują, że z pomocy społecznej w latach 2016 - 2018 częściej korzystali rodzice wychowujący jedno, dwoje lub troje dzieci, natomiast samotni rodzice najczęściej wychowywali jedno dziecko. Aktualnie nie można ustalić dokładnej liczby osób samotnie wychowujących dzieci zamieszkałych w gminie Damnica, ponieważ nie wszystkie osoby korzystają z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Z „Diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Damnica” przeprowadzonej w 2018 r. wynika, że 71% badanych dorosłych mieszkańców Gminy Damnica za osoby najbardziej zagrożone ubóstwem uważa osoby bezrobotne, 69% - osoby uzależnione i także 69% - osoby starsze i samotne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Damnicy realizuje ustawę o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej, która zobowiązuje gminy do zatrudniania asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców i dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Z informacji otrzymanych z placówek oświatowych tj. Szkoły Podstawowej w Damnie i Szkoły Podstawowej w Zagórzycy oraz Zespołu Szkół w Damnicy wynika, że na koniec grudnia 2018 r. w szkołach uczyło się łącznie 661 dzieci. Szkoły zapewniają dzieciom i rodzicom pomoc specjalistyczną pedagoga, psychologa i logopedy.

Problemy zgłoszone przez pracowników szkół to m. in.:

- *coraz częściej zaniedbane sprawy higieny uczniów, występujące braki w wyposażeniu szkolnym, brak regularnego uiszczania opłat szkolnych;
- * nadal konieczne są warsztaty i szkolenia dla pedagogów szkolnych i dla rodziców uczniów;
- * potrzebna jest dalsza współpraca z asystentem rodziny.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin, z którymi asystent współpracował okresie ostatnich trzech lat.

Tabela 14. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2016 - 2018 w Gminie Damnica

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	18	18	20
Liczba dzieci w rodzinach	57	44	48
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę	7	4	6

Źródło: Materiały własne GOPS w Damnicy

W sytuacji, gdy dalsze przebywanie dziecka w rodzinie biologicznej stanowi zagrożenie dla jego bezpieczeństwa, konieczna jest decyzja Sądu Rejonowego w Słupsku Wydział Rodzinny i Nieletnich o umieszczeniu nieletniego w pieczy zastępczej. Z dotychczasowego rozeznania pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, placówek oświatowych, Policji i kuratorów sądowych wynika, że na terenie gminy Damnica zamieszkuje wiele rodzin, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych /nie zawsze powiązana z ubóstwem materialnym/, niepełnosprawność, długotrwała choroba, wielodzietność. Zauważa się zaburzenie więzi emocjonalnych, stawianie własnych potrzeb i upodobań ponad potrzeby i spokój dzieci. Wielu rodziców ma trudności w wypełnianiu swoich obowiązków, czasami szukają pomocy instytucji do tego powołanych, czasami jednak nie chcą zmieniać swoich zachowań czy leczyć uzależnień. Wszystko to powoduje wzrost zjawisk negatywnych i konieczność interwencji służb społecznych.

Liczbę dzieci z terenu Gminy Damnica, którym współfinansowano pobyt w pieczy zastępczej w latach 2016 - 2018 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 15. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, którym współfinansowano pobyt oraz wysokość poniesionych kosztów w latach 2016 – 2018 z terenu Gminy Damnica

Rok	Liczba dzieci	Koszt w zł
2016	15	59.268,58
2017	15	71.006,51
2018	21	98.582,04

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Damnicy

Każdy, kto jest świadkiem przemocy w rodzinie, nie powinien być obojętny i zgłosić to poprzez:

1. zawiadomienie policji;
2. telefon na „Niebieską Linie”;
3. powiadomienie ośrodka pomocy społecznej;
4. poinformowanie sądu rodzinnego.

Przemoc bardzo często jest ukrywana przez osoby jej doznające. Ofiary z różnych powodów nie chcą się ujawniać i obciążać sprawców przemocy. Jednak zauważa się wzrost świadomości społeczeństwa, że przemoc jest zła, jest przestępstwem i należy jej przeciwdziałać i zwalczać, a sprawców karać.

Z „Diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Damnica” przeprowadzonej w 2018 r. wynika, że 36% badanych dorosłych mieszkańców Gminy Damnica zna kogoś w swoim otoczeniu doświadczającego przemocy w domu. Większość respondentów łączy przemoc z piciem alkoholu, z narkotykami, dopalaczami, chorobami i wykluczeniem społecznym.

W Gminie Damnica powołany jest **Zespół Interdyscyplinarny** zajmujący się sprawami przemocy w rodzinie i prowadzeniem procedury Niebieska Karta.

W skład zespołu wchodzi przedstawiciele:

- pomocy społecznej,
- służby zdrowia,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- policji,
- pedagodzy szkolni,
- kuratorzy sądowi dla nieletnich i dla dorosłych.

W 2018 r. wpłynęło do Zespołu 11 Niebieskich Kart, w tym 9 założonych przez funkcjonariuszy Policji i 2 przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Z informacji zawartych w Niebieskich Kartach wynika, że najczęstszą stosowaną formą przemocy jest:

- przemoc fizyczna – policzkowanie, bicie, kopanie, szarpanie;
- przemoc psychiczna – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy np. poniżanie, zastraszanie, ubliżanie czy szantażowanie.

Tabela 16. Pokrewieństwo sprawcy przemocy w stosunku do ofiary przemocy w Gminie Damnica w latach 2016 – 2018

Wyszczególnienie / sprawca	2016	2017	2018
mąż / partner	7	8	5
żona/ partnerka	0	0	0
Syn/ córka	2	3	2
Inne/ ojciec, brat, wujek, szwagier/	3	1	4

Źródło: materiały własne GOPS w Damnicy

Ofiara przemocy domowej to najczęściej kobieta – żona, partnerka lub matka.

Sprawca przemocy to najczęściej mężczyzna - mąż, partner, syn, osoba uzależniona od alkoholu, czasami również używa dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych.

Członkowie Zespołu na swoich posiedzeniach i grupach roboczych omawiają problemy zawarte w Niebieskich Kartach, rozmawiają z ofiarami przemocy, informują o możliwościach i uprawnieniach, ale zawsze ostateczna decyzja należy do samej osoby dotkniętej przemocą. W miarę możliwości prowadzone są również rozmowy ze sprawcami przemocy. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Damnica na lata 2016 – 2020 zawiera informacje przydatne w sytuacji zaistnienia zjawiska przemocy, wskazuje m.in. gdzie można uzyskać pomoc i jak zapobiegać szerzeniu się negatywnego zachowania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się również wypłatą wszelkich świadczeń związanych z wychowywaniem dzieci czy niepełnosprawnością. Osoby spełniające kryteria dochodowe korzystają z zasiłków rodzinnych z dodatkami:

- z tytułu wielodzietności na trzecie i kolejne dziecko,
- z tytułu urodzenia dziecka „becikowe”,
- z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- z tytułu samotnego wychowywania dziecka,

- z tytułu korzystania z urlopu wychowawczego,
- z tytułu dojazdów dziecka do szkoły lub przebywania w internacie szkolnym,
- jednorazowy z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

W przypadku nie wywiązywania się któregoś z rodziców z obowiązku alimentacyjnego rodzic wychowujący samotnie dziecko, którego dochód na osobę w rodzinie nie przekracza ustawowo określonego kryterium dochodowego, może korzystać z pomocy w formie świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z tej formy pomocy państwa w latach 2016 – 2018.

Tabela 17. Liczba osób pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego w latach 2016 - 2018 w Gminie Damnica

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Liczba osób uprawnionych	68	56	51
wypłacona kwota	316.313.-	266.884.-	236.550.-

Źródło: GOPS w Damnicy, sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za IV kwartał 2016, 2017 i 2018 r.

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z wypłacanych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zasiłków pielęgnacyjnych, a rodzice wychowujący niepełnosprawne dziecko mogą ubiegać się o świadczenie pielęgnacyjne.

Poniższa tabela obrazuje różne formy wsparcia przyznawane w związku z niepełnosprawnością osoby lub członka najbliższej rodziny.

Tabela 18. Rodzaje świadczeń wypłacanych w Gminie Damnica w latach 2016 – 2018.

Nazwa świadczenia	2016	2017	2018
Zasiłek rodzinny /ilość rodzin/ wypłacona kwota w zł	267 1.151.517.-	258 1.170.851.-	237 1.047.286.-
Zasiłek pielęgnacyjny /ilość świadczeń / wypłacona kwota w zł	2665 407.745.-	2527 386.631.-	2419 382.612.-
Świadczenie pielęgnacyjne ilość świadczeń/ wypłacona kwota w zł	421 545.192.-	425 596.582.-	402 593.683.-
Specjalny zasiłek opiekuńczy/ilość świadczeń wypłacona kwota w zł	174 89.382.-	241 121.716.-	265 140.216.-
Zasiłek dla opiekuna /ilość świadczeń/ wypłacona kwota w zł	210 108.767.-	127 65.606.-	48 29.400.-
Dodatek mieszkaniowy	9	5	3

/liczba gospodarstw dom./ wypłacona kwota	6605.-	3335.-	2566.-
Stypendia szkolne /ilość osób/ wypłacona kwota w zł	268 182.600.-	195 113.520.-	58 73.440.-

Źródło: materiały własne GOPS w Damnicy, Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2016, 2017 i 2018 r.

W wielu przypadkach opłacane są również składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz emerytalno – rentowe.

Największą pomocą dla osób wychowujących dzieci są **świadczenia wychowawcze 500+**.

Tabela 19. Ilość rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych Rodzina 500+ w latach 2016 – 2018 oraz kwota wypłaconych świadczeń w Gminie Damnica

wyszczególnienie	2016	2017	2018
Ilość rodzin	417	427	426
Kwota w zł	3.138.722.-	4.224.753.-	3.752.285.-

Źródło: materiały własne GOPS w Damnicy.

W 2018 r. wypłacane było nowe jednorazowe świadczenie **Dobry Start 300+** w wys. 300.-zł, mające na celu wsparcie wszystkich rodzin niezależnie od dochodu w wyposażeniu dzieci do szkoły w roku szkolnym 2018/2019. Świadczenie wypłacono 216.900.- zł dla 489 rodzin.

5. Określenie podstawowych problemów społecznych

Aby obiektywnie przedstawić badaną rzeczywistość do identyfikacji problemów społecznych Gminy zbierano informacje od osób pracujących lub działających na rzecz mieszkańców Gminy Damnica, sołtysami, przeprowadzono konsultacje społeczne. Zebrane informacje pozwoliły nakreślić ogólne tendencje i zjawiska uznawane za problemy społeczne przez mieszkańców Gminy. Uzyskane dane stanowią uzupełnienie przeprowadzonej „Diagnozy problemów społecznych na terenie Gminy Damnica” z 2018 r. oraz diagnozy opartej na analizie danych statystycznych.

Najbardziej nasilone problemy w Gminie Damnica to:

1. Starzenie się społeczeństwa;
2. Ubóstwo;
3. Bezrobocie;
4. Uzależnienia – alkoholizm, narkomania, środki psychoaktywne;
5. Niezaradność życiowa i bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Poniższa tabela przedstawia analizę problemów społecznych uznanych przez mieszkańców Gminy Damnica za najistotniejsze i których rozwiązanie wymaga spójnego systemu wsparcia.

Opis najważniejszych problemów społecznych na terenie Gminy Damnica

Problem	Przyczyny	Skutki	Osoby dotknięte problemem
Pomoc osobom starszym	<ul style="list-style-type: none"> - starzejące się społeczeństwo, - duża liczba osób starszych, samotnych, - duża odległość i często brak połączeń z większą miejscowością/ z urzędem, ośrodkiem zdrowia/, - utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów, - niskie świadczenia rentowo – emerytalne, szczególnie byłych rolników; 	<ul style="list-style-type: none"> - konieczność zapewnienia usług opiekuńczo – leczniczych, - potrzeba doradztwa i pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, umów na usługi telefoniczne i TV, - nie zabezpieczenie podstawowych potrzeb leczniczych, badań lekarskich, - niewystarczające środki pieniężne na zaspokojenie wszystkich potrzeb, szczególnie w przypadku długotrwałej choroby czy niepełnosprawności, - niski udział seniorów w imprezach kulturalnych, - brak wsparcia emocjonalnego; 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby starsze i ich rodziny, - osoby samotne, niepełnosprawne i chore;
Bezrobocie	<ul style="list-style-type: none"> - niskie kwalifikacje zawodowe, - niezaradność życiowa, - brak chęci do pracy i poprawy swojej sytuacji, - uzależnienia, - utrudniony dojazd do zakładów pracy; 	<ul style="list-style-type: none"> - brak środków do życia, - zły wzorzec dla dzieci, - zachowania patologiczne, - marazm życiowy; - brak środków zapewniających prawidłowy rozwój dzieci, - złe warunki mieszkaniowe, - zły stan zdrowia; 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby bezrobotne i ich rodziny;
Uzależnienia	<ul style="list-style-type: none"> - brak lub niska wiedza na temat szkodliwości nadużywania alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych, - alkoholizm członka rodziny, - brak wzorców, - ciekawość, wpływ grupy rówieśniczej, - brak alternatywnych form spędzania wolnego 	<ul style="list-style-type: none"> - interwencje Policji, - wejście w konflikt z prawem, - agresja, niepowodzenia szkolne, - problemy wychowawcze, - rozpad rodziny, - przemoc domowa, - utrata zdrowia i możliwości zarobkowania, - bezdomność; 	<ul style="list-style-type: none"> - rodzice, - dzieci, - żona/ mąż, - kolega szkolny/ koleżanka szkolna;

	czasu dla młodzieży, - zaburzenia psychiczne, - bezrobocie, - wykluczenie społ.;		
Ubóstwo	- niskie kwalifikacje zawodowe, - niezaradność życiowa, - brak chęci do pracy i poprawy swojej sytuacji, - brak uprawnień do renty/emerytury, - niepełnosprawność uniemożliwiająca podjęcie pracy zarobkowej, - uzależnienie od alkoholu, narkotyków lub innych środków psychoaktywnych;	- brak środków do życia, - zły wzorzec dla dzieci, - zachowania patologiczne, - marazm życiowy; - brak środków zapewniających prawidłowy rozwój dzieci, - złe warunki mieszkaniowe, - zły stan zdrowia, - konieczność korzystania z systemu pomocy społecznej;	- osoby bezrobotne, - osoby bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych - osoby niepełnosprawne chore;
Niezaradność życiowa i bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	- niskie kwalifikacje, - brak zorganizowanych zajęć dla dzieci i młodzieży w czasie wakacji i ferii, - brak wzorców, - zły stan zdrowia, - uzależnienia, - utrudniony dojazd / wykluczenie komunikacyjne.	- brak środków do życia, - zachowania patologiczne, - uzależnienie od systemu pomocy społecznej, - złe warunki rozwojowe dla dzieci, - złe warunki mieszkaniowe.	- osoby bezrobotne, - osoby niepełnosprawne lub długotrwale chore, - osoby samotnie wychowujące dzieci.

6. Adresaci strategii - docelowe grupy wymagające wsparcia

Strategia skierowana jest do mieszkańców Gminy Damnica, którzy wymagają pomocy w przywróceniu zdolności i warunków do samodzielnego funkcjonowania. Udzielenie wsparcia wpłynie na spadek liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jest to zadanie dla instytucji i służb działających w dziedzinie pomocy społecznej, edukacji, kultury i sportu, opieki zdrowotnej i profilaktyki oraz samorządu gminnego.

7. Kierunki rozwoju Gminy Damnica

7.1 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest skuteczną techniką służącą do porządkowania i analizy informacji. Nazwa jest akronimem od angielskich słów określających cztery elementy składowe analizy:

- **Strengths** - mocne strony - wszystko, co stanowi atut, przewagę, zaletę;
- **Weaknesses** - słabe strony – wszystko, co stanowi słabość, barierę, wadę;

- **Opportunities** - szanse – wszystko, co stanowi szansę korzystnej zmiany;
- **Threats** – zagrożenie – wszystko, co stanowi niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

W ramach analizowania zebranych informacji i danych statystycznych na potrzeby Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych opracowano analizę SWOT. Analiza dotyczy realizacji założeń polityki społecznej i kształtowania pozytywnych zjawisk społecznych na terenie Gminy Damnica.

Poniżej przedstawiona jest analiza mocnych i słabych stron w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz szanse i zagrożenia w realizacji procesu rozwiązywania problemów występujące w Gminie Damnica.

Mocne strony w rozwiązywaniu problemów społecznych	Słabe strony w rozwiązywaniu problemów społecznych
<ol style="list-style-type: none"> Położenie gminy i walory przyrodnicze. Czyste środowisko. Praca Asystenta rodziny. Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy. Powołanie Gminnej Rady Seniorów. Funkcjonowanie Funduszu Sołeckiego. Organizacja spotkań integrujących mieszkańców /spotkania opłatkowe, festyny rodzinne, sołeckie, szkolne/. Dobra lokalizacja szkół gminnych. Działalność instytucji pracujących na rzecz osób i rodzin potrzebujących. Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników pomocy społecznej. Otwartość samorządu gminnego i ośrodka pomocy społecznej na współpracę z lokalną społecznością. 	<ol style="list-style-type: none"> Ograniczony budżet gminy. Zły stan dróg powiatowych. Brak dziennego domu pobytu dla seniorów. Brak placówki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonych umysłowo. Mała liczba organizacji pozarządowych wspierających instytucje samorządowe w rozwiązywaniu problemów społ. Brak placówek opieki nad dziećmi do 3 roku życia. Brak rodzin wspierających. Wykluczenie komunikacyjne małych miejscowości na terenie Gminy. Brak nawyków korzystania ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego. Niedostateczna sieć placówek handlowych. Mała ilość grup wolontariackich. Zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych. Niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej demoralizacją. Słabo rozwinięta sieć świetlic wiejskich i obiektów sportowych.

Szanse w rozwiązywaniu problemów społecznych	Zagrożenia w rozwiązywaniu problemów społecznych
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskiwanie środków zewnętrznych/ fundusze unijne, rządowe/. 2. Wdrażanie programów rządowych wspierających materialnie rodziny wychowujące dzieci. 3. Wdrażanie programów wspierających rodziny opiekujące się osobami niepełnosprawnymi, chorymi. 4. Napływ inwestorów do gminy. 5. Moda na aktywny wypoczynek. 6. Działania proekologiczne. 7. Wzrost świadomości społecznej. 8. Zwiększanie oferty szkoleń, kursów, warsztatów i innych form doskonalenia umiejętności i podnoszenia kwalifikacji. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odpływ ludzi młodych, wykształconych 2. Starzenie się społeczeństwa. 3. Rozluźnienie więzi rodzinnych. 4. Rosnąca liczba rodzin z wieloma problemami. 5. Osłabienie funkcji opiekuńczej rodziny. 6. Konsumpcyjny styl życia. 7. Alienacja/ wycofanie/ osób starszych i niepełnosprawnych. 8. Nowy rodzaj przemocy – cyberprzemoc. 9. Częste zmiany przepisów prawa wpływające na stanowienie norm prawa lokalnego, utrudniające długofalowe planowanie działań. 10. Zwiększanie zadań samorządu gminy bez zabezpieczenia w środki finansowe. 11. Utrudniony dostęp do poradni specjalistycznych. 12. Słabo realizowane i wspierane programy profilaktyczne w zakresie ochrony zdrowia.

7.2 Wizja i misja

Wizja to stan docelowy, do którego dążyć będzie wspólnota samorządowa wykorzystując własne możliwości i uprawnienia oraz pozyskując partnerów. Wizja określona w **Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2016 – 2022** wskazuje **Gminę m. in. jako miejsce przyjazne dla mieszkańców i turystów, gdzie mieszkańcy żyją w zdrowiu i dobrobycie, znajdują dobrze płatną pracę, wypoczynek i profesjonalne usługi.**

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Damnica została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych, jest skorelowana z wizją Gminy i sformułowana następująco:

Gmina Damnica to miejsce dynamicznie rozwijające się, przyjazne mieszkańcom i środowisku, atrakcyjne dla turystów i otwarte na zmiany.

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Damnica jest

poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, dążenie do integracji społecznej i tworzenie warunków rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom.

7.3 Cele strategiczne, operacyjne i szczegółowe

CEL STRATEGICZNY:

Zmniejszenie marginalizacji społecznej oraz pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem i potrzebującym

Cele operacyjne

I. Wyrównanie szans życiowych mieszkańców Gminy Damnica.

II. Pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym.

III. Wspieranie osób w wieku senioralnym, chorych i niepełnosprawnych.

IV. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i minimalizowanie występowania zjawiska przemocy domowej.

Cel operacyjny I.

Wyrównanie szans życiowych mieszkańców Gminy Damnica

Cele szczegółowe

I.1	Wzmocnienie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i klientów GOPS.
I.2	Podnoszenie kwalifikacji poprzez organizację kursów i szkoleń.
I.3	Rozwijanie uzdolnień dzieci i młodzieży w ramach zajęć pozaszkolnych.
I.4	Uruchomienie szkoleń i warsztatów z zakresu kompetencji wychowawczych, treningów dla rodziców.
I.5	Rozbudowa infrastruktury przeznaczonej do spędzania wolnego czasu przez mieszkańców.
I.6	Wzmocnienie instytucji asystenta rodziny zajmującego się pomocą rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej.
I.7	Realizacja Programu Wspierania Rodzin w Gminie Damnica.
I.8	Realizacja programów przyczyniających się do integrowania lokalnej społeczności.

Cel operacyjny II.

Pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym

Cele szczegółowe

II.1	Promowanie zdrowego stylu życia poprzez prowadzenie działalności profilaktycznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych na temat szkodliwości używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.
------	---

II.2	Uświadamianie młodemu pokoleniu szkodliwości picia alkoholu, palenia papierosów, używania środków psychoaktywnych poprzez przeprowadzanie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w lokalnych placówkach oświatowych w formie warsztatów, pogadanek i spotkań z przedstawicielami Policji czy służby zdrowia.
II.3	Zwiększenie dostępności pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin.
II.4	Monitorowanie sieci punktów sprzedaży alkoholu pod kątem przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim.
II.5	Wyrównywanie szans edukacyjno – rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych poprzez dofinansowanie zajęć dodatkowych i wyrównawczych w placówkach oświatowych.

Cel operacyjny III.

Wspieranie osób w wieku senioralnym, chorych i niepełnosprawnych

Cele szczegółowe

III.1	Utworzenie Domu Dziennego Pobytu, Środowiskowego Domu Samopomocy, Klubu samopomocy lub innej dziennej placówki wsparcia.
III.2	Likwidacja barier architektonicznych i społecznych w odniesieniu do osób starszych, chorych i niepełnosprawnych.
III.3	Zabezpieczenie pomocy usługowo – opiekuńczej dla osób i rodzin potrzebujących.
III.4	Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia wśród seniorów.
III.5	Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz poprawy poziomu życia osób starszych i wymagających pomocy.
III.6	Organizacja czasu wolnego, planowanie imprez o charakterze integracyjnym środowiska osób w wieku senioralnym i niepełnosprawnych.

Cel operacyjny IV.

Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i minimalizowanie występowania zjawiska przemocy domowej

Cele szczegółowe

IV.1	Ograniczanie występowania zjawiska przemocy w rodzinie poprzez realizację działań profilaktycznych i edukacyjnych .
IV.2	Rozwój współpracy lokalnych instytucji na rzecz zapobiegania i powstrzymania zjawiska przemocy domowej i cyberprzemocy.
IV.3	Minimalizowanie ewentualnych przyczyn występowania zjawiska przemocy w rodzinie poprzez świadczenie pracy socjalnej, udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej, prowadzenie poradnictwa i doradztwa specjalistycznego

IV.4	Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Damnica
------	---

7.4 Kierunki działań

Cel operacyjny I. Wyrównanie szans życiowych mieszkańców Gminy Damnica.	
Działania	Przewidywany efekt
<ul style="list-style-type: none"> * aktywizacja bezrobotnych, * praca socjalna na bazie kontraktów socjalnych, * organizacja zajęć edukacyjnych, sportowych i integracyjnych, * rozbudowa sieci świetlic wiejskich, * pomoc osobom potrzebującym, chorym i niepełnosprawnym, * realizacja działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, * udzielanie materialnej i rzeczowej pomocy osobom potrzebującym, * współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami rynku pracy i prywatnymi przedsiębiorcami w zakresie tworzenia systemu wsparcia osób bezrobotnych i ich rodzin, * promocja zdrowego stylu życia, * prowadzenie działań profilaktycznych w celu zapobiegania degradacji społecznej osób zagrożonych bezdomnością; 	<ul style="list-style-type: none"> * poprawa sytuacji materialnej, * możliwość zdobycia nowych kwalifikacji i umiejętności, * zmniejszenie wykluczenia społecznego, * rozwój ekonomii społecznej * zmniejszenie skali ubóstwa, * zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży * wzmocnienie funkcji wychowawczych rodziny, * rozbudowa systemu opieki nad dziećmi i młodzieżą, * poprawa kondycji psychicznej ;
Wskaźniki	
<ul style="list-style-type: none"> * liczba zrealizowanych programów, * liczba mieszkańców objętych szkoleniami, * liczba mieszkańców objętych programami aktywizującymi, * liczba zawartych kontraktów socjalnych, * liczba podmiotów ekonomii społecznej, * liczba osób objętych pomocą GOPS-u, * liczba zajęć pozalekcyjnych, * liczba rodzin objętych szkoleniami i kursami, * liczba dzieci korzystających z programu dożywiania w szkołach, * liczba rodzin objętych asystenturą rodzinną, * liczba rodzin uczestniczących w szkoleniach dla rodziców, * liczba nowych świetlic i obiektów sportowych, * liczba nowych mieszkań socjalnych i komunalnych. 	

Partnerzy:

GOPS, UG, PP-P, PUP, organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy.

Źródła finansowania:

budżet państwa, budżet powiatu, budżet gminy, środki zewnętrzne, fundusze UE.

Termin realizacji:

praca ciągła w latach 2019 -2028.

Cel operacyjny II. Pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym.	
Działania	Przewidywany efekt
<ul style="list-style-type: none">* zapewnienie możliwości korzystania z poradnictwa i doradztwa specjalistów,* realizacja zadań ustawowych w zakresie przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi,* praca socjalna połączona z udzielaniem wsparcia finansowego i rzeczowego,* wspieranie działań organizacji pozarządowych i innych instytucji na rzecz profilaktyki uzależnień,* organizowanie i wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin dotkniętych problemem,* rozszerzanie oferty szkół skierowanych do dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych,* prowadzenie lokalnych kampanii, festynów, pikników promujących zdrowy styl życia wolny od uzależnień;	<ul style="list-style-type: none">* poprawa sytuacji osób korzystających z pomocy,* poprawa stosunków i relacji w rodzinach osób uzależnionych,* zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej,* wzrost wiedzy na temat rodzajów, symptomów uzależnień, instytucji udzielających wsparcia,* wzrost poczucia bezpieczeństwa osób dotkniętych zjawiskiem;
Wskaźniki: <ul style="list-style-type: none">* liczba osób korzystających z pomocy materialnej z powodu uzależnienia od alkoholu,* liczba osób korzystających z pomocy materialnej z powodu uzależnienia od narkotyków i innych środków psychoaktywnych,* liczba przeprowadzonych kampanii, imprez kulturalnych i innych spotkań powiązanych z profilaktyką uzależnień,* liczba materiałów promocyjnych,* liczba osób zgłoszonych do GKRPA w celu objęcia leczeniem odwykowym ,* liczba osób uczestniczących w terapii odwykowej prowadzonej na zlecenie GKRPA;	

Partnerzy:

CEiK, GKRPA, GOPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Policja, UG.

Źródła finansowania:

budżet państwa, budżet gminy, środki własne organizacji pozarządowych.

Czas realizacji:

praca ciągła 2019 – 2028.

Cel operacyjny III. Wspieranie osób w wieku senioralnym, chorych i niepełnosprawnych.	
Działania	Przewidywany efekt
<ul style="list-style-type: none"> * opieka nad osobami starszymi, chorymi i niepełnosprawnymi, * podnoszenie aktywności seniorów, * organizacja spotkań i imprez integrujących seniorów, * rozszerzenie sieci osób korzystających z systemu TELEOPIEKI, * uruchomienie nowych połączeń komunikacyjnych, * rozbudowa sieci świetlic wiejskich, 	<ul style="list-style-type: none"> * wzrost poczucia bezpieczeństwa osób starszych i wymagających pomocy, * stworzenie warunków dla osób starszych umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym gminy' * polepszenie jakości życia seniorów, * zwiększenie dostępności do instytucji kultury, służby zdrowia, oświaty, * umożliwienie osobistego załatwienia spraw w urzędach /UG, GOPS, ZGK/,
Wskaźniki <ul style="list-style-type: none"> * liczba osób starszych objętych pomocą materialną i usługową, * liczba godzin usług opiekuńczych, * liczba placówek wsparcia dla osób w wieku senioralnym, * liczba spotkań integracyjnych dla seniorów, * liczba seniorów objętych działaniami projektowymi przewidzianymi dla tej grupy wiekowej mieszkańców, * liczba seniorów korzystających z TELEOPIEKI; 	

Partnerzy:

CEiK, GOPS, organizacje pozarządowe, Publiczna Biblioteka Gminna, służba zdrowia, sołectwa, UG.

Źródła finansowania:

budżet gminy, budżet państwa, fundusze UE, środki zewnętrzne.

Termin realizacji:

praca ciągła 2019 – 2028.

Cel operacyjny IV. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i minimalizowanie występowania zjawiska przemocy domowej.	
Działania	Przewidywany efekt
<ul style="list-style-type: none"> * organizacja spotkań i imprez na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, * prowadzenie lokalnych kampanii, festynów, pikników promujących zdrowy styl życia 	<ul style="list-style-type: none"> * wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej, * wzrost świadomości mieszkańców na temat cyberprzemocy czyli agresji elektronicznej,

<p>wolny od uzależnień, * realizowanie programów profilaktycznych skierowanych do uczniów lokalnych szkół, * promowanie aktywności kulturalnej i sportowej jako sposobu podnoszenia poczucia własnej wartości, * realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Damnica, * dbałość o bezpieczeństwo publiczne i zapobieganie przestępczości, * praca z ofiarami i sprawcami przemocy, * współpraca instytucji w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego, * utworzenie Punktu Konsultacyjnego umożliwiającego skorzystanie z pomocy pedagoga i psychologa przez osobę dotkniętą zjawiskiem przemocy, * współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi opiekę i pomoc dla ofiar i sprawców przemocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * minimalizowanie występowania zjawiska przemocy w rodzinie, szkole i mediach, * spadek przestępczości, * wzrost kompetencji i profesjonalizacja kadry zajmującej się przemocą zawodowo, * zmniejszenie skali wykluczenia społecznego osób dotkniętych przemocą, * rozbudowa systemu opieki nad rodziną, * wzmocnienie funkcji opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
--	---

Wskaźniki:

- * liczba szkoleń, warsztatów i programów dla mieszkańców,
- * liczba osób uczestniczących w spotkaniach, pogadankach, warsztatach,
- * liczba podmiotów prowadzących działania informacyjne,
- * liczba i formy udzielonej pomocy z powodu zjawiska przemocy domowej,
- * liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą,
- * liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty,
- * ilość spotkań grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego.

Partnerzy:

CEiK, GOPS, organizacje pozarządowe, ośrodki zdrowia, PCPR, placówki oświatowe, Policja, Zespół Interdyscyplinarny.

Źródła finansowania:

budżet gminy, budżet powiatu, budżet państwa, fundusze UE, środki zewnętrzne, środki własne organizacji.

Termin realizacji:

praca ciągła 2019 – 2028.

Użyte skróty:

CEiK - Centrum Edukacji i Kultury w Damnicy,
GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Damnicy,
GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Damnicy,

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku,
PP-P - Poradnia Pedagogiczno – Psychologiczna w Słupsku,
PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku,
UE – Unia Europejska,
UG – Urząd Gminy Damnica.

8. Źródło i finansowanie Strategii

Warunkiem realizacji celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Damnica jest posiadanie odpowiednich środków na ich finansowanie. Przewiduje się, że realizacja planowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne z budżetu gminy;
- środki z budżetu państwa;
- środki z budżetu powiatu;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej;
- środki funduszy krajowych;
- środki własne organizacji pozarządowych.

9. Monitoring i ewaluacja

Monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Damnica na lata 2019 – 2028 polega na systematycznej ocenie realizacji działań i modyfikacji kierunków działań w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych. Pozwala stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany. W związku z tym Wójt Gminy powoła zespół monitorujący, na czele którego stanie kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Damnicy. Zespół sporządzać będzie coroczny raport monitoringowy dotyczący realizacji celów i kierunków działań w oparciu o wskaźniki podane w Strategii. Raport sporządzany będzie na koniec maja za rok poprzedni i przedkładany Wójtowi Gminy Damnica oraz Radzie Gminy Damnica.

10. Podsumowanie

Głównym zadaniem samorządu terytorialnego jest zabezpieczenie godnych warunków życia mieszkańców. Sfera społeczna jest bardzo ważna, dotyka szeregu elementów codziennego życia ludzkiego. Osiągnięcie założonych rezultatów powinno opierać się na działaniach zaplanowanych. Niniejszy dokument ma charakter otwarty, może być udoskonalany i aktualizowany. Oznacza to, że kierunki i sposoby realizacji założonych celów mogą być również modyfikowane. Strategia ma służyć skutecznej i efektywnej realizacji działań na rzecz mieszkańców Gminy Damnica, a także stanowić dokument służący do pozyskiwania środków z funduszu Unii Europejskiej na realizację projektów w zakresie sfery społecznej.

Koordynatorem działań zaplanowanych w Strategii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Damnicy współpracujący z jednostkami i organizacjami działającymi na rzecz potrzebujących pomocy.

SPIS RYSUNKÓW:	str.
Rys. 1 Powierzchnia gminy na tle powiatu i gmin sąsiednich w km kw.	6

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Damnica w latach 2015 – 2018	7
Tabela 2. Saldo migracji mieszkańców Gminy Damnica w latach 2015 – 2017	7
Tabela 3. Biologiczne grupy wieku w Gminie Damnica (stan na 31 XII 2017 r.)	7
Tabela 4. Liczba dzieci urodzonych przez przeciętną kobietę w wieku 15 – 49 lat	8
Tabela 5. Wiek mieszkańców (stan na 31 XII 2017 r.)	8
Tabela 6. Najczęstsze przyczyny zgonów (stan na 31 XII 2017 r.)	8
Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Damnica w latach 2015 – 2018	9
Tabela 8. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców / stan na 31 XII 2017 r./	12
Tabela 9. Powody przyznania pomocy w latach 2016 – 2018 w Gminie Damnica	15
Tabela 10. Liczba rodzin emerytów/ rencistów korzystających z pomocy społecznej w Gminie Damnica latach 2016 – 2018	16
Tabela 11. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w Gminie Damnica w latach 2016 – 2018	17
Tabela 12. Liczba osób z Gminy Damnica przebywających w domu pomocy społecznej oraz wysokość ponoszonych wydatków z tytułu odpłatności w latach 2016 – 2018	18
Tabela 13. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w latach 2016 - 2018	18
Tabela 14. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2016 - 2018 w Gminie Damnica	18
Tabela 15. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, którym współfinansowano pobyt oraz wysokość poniesionych kosztów w latach 2016 – 2018 z terenu Gminy Damnica	20
Tabela 16. Pokrewieństwo sprawcy przemocy w stosunku do ofiar przemocy w Gminie Damnica w latach 2016 – 2018	21
Tabela 17. Liczba rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego w Gminie Damnica w latach 2016 - 2018	21
Tabela 18. Rodzaje świadczeń wypłacanych w Gminie Damnica w latach 2016 – 2018	22
Tabela 19. Ilość rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych Rodzina 500+ w latach 2016 – 2018 raz kwota wypłaconych świadczeń w Gminie Damnica	23

ŹRÓDŁA:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Damnicy / www.gops.damnica.pl/
- Urząd Gminy w Damnicy / www.damnica.pl/
- Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych
- Powiatowy Urząd Pracy w Słupsku
- Strategia Rozwoju Gminy Damnica na lata 2016 - 2022
- www.polskawliczbach.pl
- www.niebieskalinia.pl